

**Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського**

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 46

Одеса – 2024

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить тези доповідей окремих учасників
XXX наукової конференції здобувачів вищої освіти
«Історичний досвід і сучасність».

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор
(НУ «Одеська політехніка»).

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Рецензенти:

Колбіна Л. А., кандидат педагогічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Мельник Ю. П., кандидат політичних наук, доцент
(Одеський державний аграрний університет).

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2024.

(С) Букач В. М., упорядник, 2024.

УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЇ В СУЧАСНОМУ ОДЯЗІ

Мальчик А.

Український народний костюм – це безцінний витвір, одяг, що пройшов у своєму розвитку довгий шлях, тісно пов'язаний з історією народу, його естетичними й моральними цінностями. Будь-який народний костюм багатозначний і неповторний: це не лише яскравий самобутній елемент культури, а й синтез різних видів декоративної творчості, що зберіг традиційні елементи крою, орнаменту, використання матеріалів та прикрас, властивих одягу в минулому. Мистецтво сучасного костюма не може розвиватися у відриві від його історичного коріння та національних традицій. Переосмислення досвіду майстрів та митців, які працювали з українським народним костюмом та його елементами, сприятиме верифікації історико-культурних процесів, що впливали на його розвиток, виявленню національної, регіональної та локальної специфіки, адже культура загальнонаціонального костюма, з одного боку, пов'язана з минулим, а з іншого – виконувала й виконує функцію репрезентації нації в період сучасності.

Для нинішньої моди матеріальна й духовна спадщина слугує історичною основою художніх стилів, традицій національної історії. Аналізуючи основні тенденції розвитку українського костюма ХХІ століття, маємо розуміти, що використання в дизайні сучасного вбрання елементів народного костюма – це не лише данина традиції та основам світогляду українського народу, але й результат діяльності сучасних дизайнерів одягу, які принесли в нього власну «філософію» [1, с. 96].

Традиційний український одяг має таке символічне значення: вираження національної ідентифікації, зв'язку з народною культурою, традиціями свого роду, оберега, об'єкта мистецтва. Зацікавленість у вбранні з українським маркером зумовила розвиток художньо-виробничих відносин. Вони охоплюють такі складові: самодіяльне виготовлення українського одягу,

робота народних майстрів, масове виробництво та розробка дизайнерських колекцій [3, с. 234].

Вишивка – це композиція стібків. Першими стібками були ті, якими зшивали одяг зі шкіри чи доморобної тканини. Наші праматері при тканні полотна ясними нитками не раз вплітали між них червоні чи чорні. Так створювався геометричний узор. Він став символом, який, як вірили, мав силу берегти людину від усякого зла. Пізніше вишивкою наслідували ткання. Припускають, що орнамент на сорочці мав охоронне значення, був «оберегом». Вишивкою прикрашали рукави, перед сорочки, обшивку шиї. В минулому рослинні та вовняні нитки фарбували природними барвниками: корою дерев, корінням, листям, овочами, квітами, соками з комах. Для закріплення кольору, нитки запікали в житньому тісті. Основні кольори у вишивці: чорний, червоний та білий. Допоміжні: жовтий, синій і зелений. Стібки згруповані за їхнім виглядом, вжитком тощо. Вирізняють три головні стібки: низь (занизування, перетикання), настил або гладь, хрестики. Щоб збагатити орнамент, головно вишитий настилом, додають прозорі шви: мережки, зтяганки, протяганки, виколку, зерновий вивід та ін. Побіч прозорих є додаткові шви: косичка, плетінка, соснівка, рубці, збирки, обмітка, дуда, змережування та ін. Дуже важливо, вишиваючи в наш час, брати за зразок народне мистецтво. В узорах не змінювати довільно стібків чи кольорів. Кожна зміна обезцінює вишивку, спотворює її [4, с. 279].

Чоловічі та жіночі вишиванки – це сьогодні святкове вбрання жителів усієї України їх можна придбати як в дорогих столичних бутиках, так і на ринках усіх міст нашої країни. Більша частина сорочок випускається невеликими партіями та оздоблена машинною вишивкою. Виробники постійно підлаштовуються до нових тенденцій молодіжної моди, пропонуючи незвичні фасони і кольори вишиванок. А ось сучасний український костюм – це скоріше «традиції, під лаштовані до сьогодення». Проте є ще майстри, які вишивають сорочки традиційним способом на продаж чи на замовлення. Такі вироби не є дешевими, але в їх орнаментах

зберігся глибокий сакральний зміст, завдяки чому люди використовують їх як обереги. Трикотажний одяг з етнічними мотивами – це комфортне, буденне вбрання з нотками патріотизму. У більшості випадків це футболки, сукні оздоблені в області грудей українським орнаментом, а на комірці і манжетах – тасьмою чи вишивкою [5].

Наприклад, Оксана Караванська створила велику кількість упізнаваних святкових образів для відомих осіб, для участі в урочистостях з нагоди державних свят. Окремо слід виділити сукні й сорочки з елементами вишивки різних регіонів України, де домінують чорний, червоний кольори на білому тлі. На нещодавньому показі «Вишиванка-Couture третього тисячоліття» було продемонстровано вироби з блискучих та прозорих тканини з люрексу, на яких етнічні візерунки поєднані з сучасними символами, адже колекція створена під час війни [5].

Один з найяскравіших образів Роксолани Богуцької – сукня, що поєднала в собі елементи вечірнього вбрання та етностилю, вишита бісером за мотивами традиційної буковинської вишитої сорочки, яку було доповнено паском та сумочкою, декорованими в стилістиці сукні [1, с. 98].

Ключовий підхід Лілії Пустовіт до створення унікального одягу полягає в симбіозі життєствердного духу, впливу подорожей та сакральних елементів української національної спадщини, а бачення сучасної розкоші полягає в поєднанні вишуканих силуетів, яскравих кольорів і характерних деталей. Особливої уваги дизайнерка надає українським мотивам, бо впевнена, що потужне минуле дає сили й натхнення впевнено рухатися в майбутнє. Орієнтуючись на культурну спадщину, вона проводить делікатну роботу з етнічними символами та кодами й переосмислює витвори. Ідея дослідження світу та його автентичності збагачує естетику бренду дизайнерки. Так, яскраві відтінки та візерунки, що використовуються в усіх колекціях, спонукають вивчати особливості традиції та мистецтва не тільки своєї, а й інших країн [6]. Прикладом творчості Лілії Пустовіт є сукня, створена для першої леді країни, яка була виконана у блакитно-жовтих кольорах. Вона

складалася з довгої сукні-спідниці, що уособлювала український двоколірний прапор, стилізованої плахти, де роль «сорочки» виконувала нижня частина вбрання світло-жовтого кольору, а «плахти» – верхня частина, блакитна [1, с. 98 - 99].

Творчість Оксани Полонець – це сучасне розкішне вишите вбрання в етнічному стилі, від повсякденного до весільного, кожне творіння – це поєднання комфорту та вишуканої краси. Неперевершеним зразком її творінь є ексклюзивна сукня пудрового відтінку з вишитими та мереживними вставками у вигляді крупних рослинних орнаментів білого кольору. Вишивка на сукні виконана шовковими й бавовняними нитками в поєднанні із шовком, маркізетом і бавовною. Орнаментальні мотиви базувались на типовій вишивці козацької верхівки XVII– XVIII століть [1, 99].

Розвиток культурно-мистецького життя забезпечив появу нових соціальних обставин, які передбачають використання одягу з національним позначенням. Такими, наприклад, рахують етнофестивалі, паради вишиванок, масові гуляння, пов'язані з державними та регіональними святами тощо.

-
1. Безугла Р. І. Український народний костюм як синтез традиції і сучасності (на прикладі вбрання перших леді України). *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2022. № 3. С. 95 - 100. // [file:///C:/Users/user/Downloads/266086-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-613499-1-10-20221021%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/266086-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-613499-1-10-20221021%20(1).pdf)
 2. Вишиванка - Couture третього тисячоліття: Який вигляд має національне вбрання, створене під час війни. *Рубрика*. 2023. 5 лютого. // <https://rubryka.com/2023/02/05/vyshyvanka-couture-tretogo-tysyacholittya-yakuj-vyglyad-maye-natsionalne-vbrannya-stvorene-pid-chas-vijny/>
 3. Олійник М. Український одяг у системі міської культури Києва (друга половина XIX – початок XXI століття): монографія. Київ: ІМФЕ, 2017. 312 с. // <https://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2017/oliynyk.pdf>
 4. Український народний одяг = Ukrainian Folk Costume / ред.: П. Одарченко, Г. Царинник; пер. англ. О. Пащак-Трач. Toronto, Philadelphia: Світова Федерація українських жіночих організацій, Комісія народного мистецтва, 1992. 311 с. // <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/2674/file.pdf>

5. Український національний одяг: від історії до сучасності. *Вже-Вже*. 2017. 10.08// <https://vzhe-vzhe.com/blog/ukrainian-national-clothes/>
6. Vogue UA Ukrainian Designers Showcase: знайомство з брендом PUSTOVIT. *VOGUE*. 2022/ 27 вересня.// <https://vogue.ua/article/fashion/brend/vogue-ua-ukrainian-designers-showcase-znayomstvo-z-brendom-poustovit-49973.html>

ПОГЛЯД ЧЕСЬКИХ НАУКОВЦІВ НА ВИХОВНІ МЕТОДИ

А. С. МАКАРЕНКА

Кровякова А.

Видатний український педагог Антон Семенович Макаренко (1888 – 1939 рр.) належить до справжніх революціонерів науки. Педагогічний досвід та ідеї А. С. Макаренка стали потужним стимулом розвитку вітчизняної педагогіки у всіх її основних підрозділах: методології, теорії та методиці виховання та навчання, постановці актуальних проблем педагогічної майстерності та підготовці вчителів та вихователів.

Саме А. С. Макаренко одним із перших наголосив на важливості тактичного ставлення до дітей і звернув увагу вчителів на необхідність вміти керувати своїм настроєм, стилем та тоном спілкування, інтонацією, мімікою та жестами.

Основним принципом виховної системи А. С. Макаренка був метод колективного виховання, який він особисто розробив та випробував. Він одним із перших вдало поєднав на практиці два основних тогочасних принципи – навчальний процес та виробничу працю вихованців. [1] Але головною проблемою, вирішеною А. С. Макаренком, була проблема взаємовідносин у дитячому колективі.

А. С. Макаренку була властива висока вимогливість до своїх вихованців, проте при цьому він також виявляв до них максимальну повагу та довіру. [2, с. 5]

З М І С Т

1. Мутавчи В. Українські історики про Данила Галицького.....	4
2. Гнедко А., Букач В. М. Козацька тема в поезії Тараса Шевченка.....	7
3. Муся А. Діяльність Т. Г. Шевченка у Кирило-Мефодіївському братстві.....	12
4. Ковра К. Олександр Довженко – талановитий художник.....	16
5. Загороднюк Д. Життя в поезії та поезія в житті Андрія Любки.....	19
6. Самойлова П. Витоки поезії Лілії Олейнік.....	23
7. Добровольська Д. Північне Причорномор'я у давньогрецькій міфології.....	27
8. Аврамогло А. Олег Соколов і вітчизняний нонконформізм...	30
9. Мальчик А. Українські традиції в сучасному одязі.....	34
10. Кровякова А. Погляд чеських науковців на виховні методи А. С. Макаренка.....	38
11. Ілясов О.О., Щербина А. І. Психолого-педагогічні засади застосування ейдетики як засобу розвитку творчого мислення молодших школярів.....	43
12. Бондаренко Н. С. Навчання інформатики в закладах середньої освіти.....	46
13. Данилишина К. С. Педагогічні програмні засоби в загальноосвітніх закладах.....	49
14. Бейгул А. Особливості корегування девіантної поведінки у підлітків.....	53
15. Хархаров Д., Гегечкорі О. В. Українська гуманістична традиція – джерело рефлексії сучасного суспільства.....	57
16. Савицький В. Культурна політика: до визначення поняття...	60
17. Стоянов Є., Кубко В. П. Правові норми і принципи функціонування міжнародних організацій.....	62
18. Панова К. Північна Корея: місце та роль в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та світі.....	68
19. Латова М. Енергетична дипломатія: вплив енергетичних ресурсів на світову політику.....	71